

ΚΥΠΡΟΥ ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ: Ο ΠΟΙΜΗΝ Ο ΚΑΛΟΣ.

Παραλληλισμός ιστορικών πηγών και Ευαγγελίου για την σκιαγράφιση της αγιότητας του Αρχιεπισκόπου Κύπρου Κυπριανού.

Γράφει ο Επίσκοπος Λήδρας Επιφάνιος, Καθηγούμενος Ιεράς Μονής Μαχαιρά.

Οι ἅγιοί μας Πατέρες πανσόφως ὤρισαν τὴν νυχθήμερον ἀκολουθίαν καὶ ἔγραψαν λεπτομερέστατα τυπικὰ γι' αὐτήν. Σὲ μίαν ἐκ τῶν παραμέτρων αὐτῆς ὤρισαν νὰ ἀναγινώσκειται στὴν Θεία Λειτουργία, ὅταν τυγχάνει ἡ μνήμη τῶν ἱεραρχῶν, ἡ εὐαγγελικὴ περικοπὴ ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην, κεφ. 10, στίχοι 9-16, ὡς ἀκολουθῶς: «Εἶπεν ὁ Κύριος· ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὐρήσει. ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι καὶ περισσὸν ἔχωσιν. ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων· ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφήσῃ τὰ πρόβατα καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα. ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτὸς ἐστὶ καὶ οὐ μέλει

αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν, καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ καὶ γὼ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κάκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι, καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμὴν».

Αὐτὴ ἡ εὐαγγελικὴ περικοπὴ σκιαγραφεῖ τέλεια τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου Κυπριανό, ὁ ὁποῖος συγκαταλέγεται στὸ πλῆθος τῶν ἱεραρχῶν ποὺ μαρτύρησαν στὰ χέρια τῶν ἀλλοθρήσκων, γενόμενοι φάροι φωτεινοὶ γιὰ τὸ ποιμνιό τους. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Κυπριανὸς εἶναι γνωστὸς ἀνὰ τὸ παγκύπριο καὶ τὸ πανελλήνιο κυρίως γιὰ τὸν μαρτυρικό του θάνατο δι' ἀπαγχονισμοῦ καὶ καρατόμησης, κατὰ τὶς βιαιοπραγίες τῶν Τούρκων τὴν 9ῆ Ἰουλίου 1821 στὴν Λευκωσία[2]. Στὸ πρόσωπο τοῦ Κυπριανοῦ, στὸ ποιμαντικό του ἔργο καὶ στὴν πατρικὴ του μέριμνα κατὰ τὴν τραχεῖα περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας ἔβλεπαν οἱ ὑπόδουλοι Ἕλληνες τῆς Κύπρου τὸν ἀνιδιοτελεῖ ποιμενάρχη, τὸν στοργικὸ πατέρα καὶ πρὸ πάντων τὸν γνήσιο Ὁρθόδοξο Ἕλληνα Χριστιανὸ ποὺ δὲν λογάρισε τὴν δύναμη τοῦ βάνουσου δυνάστη οὔτε κάμφθηκε ἀπὸ τὴν γλυκύτητα τῆς παρούσας ζωῆς, ἀλλὰ μαρτύρησε Ἰησοῦν Χριστὸν μὲ θάρρος καὶ παρρησία μπροστὰ στὸν δήμιό του καὶ σὲ πλῆθος λαοῦ. Τὸ μαρτύριο καὶ ἡ μαρτυρία τοῦ Κυπριανοῦ ὑπῆρξαν τόσο δυνατά, ποὺ ἔσπασαν τὸ φράγμα τοῦ χώρου καὶ τοῦ χρόνου καὶ ἐξακολουθοῦν διακόσια χρόνια μετὰ νὰ μεταλαμπαδεύονται ἀπὸ γενεὰ σὲ γενεὰ καὶ ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη σ' ὅλο τὸν Ἕλληνισμό.

Τὸ γεγονός αὐτό, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὸν ἄσβεστο πόθο τοῦ Ἕλληνισμοῦ τῆς Κύπρου γιὰ ἔνωση μὲ τὴν Ἑλλάδα, ὥθησε καὶ τὸν Βασίλη Μιχαηλίδη νὰ συνθέσει τὸ 1894 τὸ πασίγνωστο ποίημα «Ἡ 9ῆ Ἰουλίου 1821 ἐν Λευκωσία [Κύπρου]», τὸ ὁποῖο ἀγγίζει μέχρι σήμερα τὶς εὐαίσθητες χορδὲς τῆς καρδιάς τῶν Κυπρίων. Ἔως τὶς ἡμέρες μας, ὁ μαρτυρικός θάνατος τοῦ ἀγίου ἐνδόξου ἱερομάρτυρος Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου Κυπριανοῦ ἀποτελεῖ ἔμπνευση γιὰ πληθώρα[3] μελετητῶν, ἐκπαιδευτικῶν καὶ καλλιτεχνῶν, γιὰ ἐκπόνηση μελετῶν, παρουσίαση θεατρικῶν δρωμένων καὶ ποικίλων ἐπετειακῶν δραστηριοτήτων, ὡς ἐπίσης καὶ διδασκαλίας τῶν γεγονότων μέσα ἀπὸ τὰ σχολικὰ ἐγχειρίδια, καθιστώντας τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Κυπριανὸ γνωστὸ στὸν ὅπου γῆς Ἕλληνισμό. Λόγω τῆς συσχέτισής του μὲ τοὺς ἐθνικοὺς πόθους, τὶς ἐορτὲς καὶ

τις έπετείους, τοῦ δόθηκε, προϊόντος τοῦ χρόνου, ἡ προσωνομία «έθνομάρτυς».

Ἡ έρευνα, ἡ μελέτη καὶ οἱ έκδόσεις ποὺ πραγματοποιοίησε ἡ Ἱερὰ Μονὴ Μαχαιρᾶ[4], ἡ πνευματικὴ του τροφός, τὴν τελευταία δεκαετία καὶ πλέον, ἀποκατέστησαν τὴν ιστορικὴ ἀλήθεια γιὰ τὸ πρόσωπό του. Αὐτὸς εἶναι μάρτυρας τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδας μὲ τὴν εὐρύτερη πνευματικὴ έρμηνεία τοῦ ὄρου[5]. Ἔτσι λοιπόν, δὲν έξαρκεῖται ἡ μελέτη τῆς προσωπικότητας τοῦ ἀνδρὸς μόνον ἀπὸ τὶς ιστορικὲς πηγές τῆς θύραθεν παιδείας, ἀλλὰ δύναται νὰ έπεκταθεῖ καὶ στὶς ιστορικὲς πνευματικὲς πηγές τῆς Ἐκκλησίας. Διότι ὁ ἄνδρας δὲν εἶναι τυχαῖον πρόσωπον οὔτε ἓνας ἐκ τῆς λαϊκῆς μάζας ἄνθρωπος, ἀλλὰ ἓνα ἐκκλησιαστικὸ πρόσωπο καὶ μάλιστα ὁ πρῶτος τῆ τάξει στὴν ιεραρχία τῆς ἐν Κύπρῳ Ἐκκλησίας. Ὡς ἐκ τούτου, γιὰ νὰ μελετήσουμε τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀνδρὸς, δὲν στεκόμαστε μονοδιάστατα στὰ ιστορικὰ γεγονότα, ἀλλὰ ἀνατρέχουμε καὶ στὴν Ἁγία Γραφή, ὥστε σφαιρικὰ, ἀντλώντας πληροφορίες ποὺ ἀντικατοπτρίζουν τὴν θυσιαστικὴ ἀγάπη του πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἄνθρωπο, νὰ καταδείξουμε πάλιν καὶ πολλάκις τὴν ἀγιότητα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου Κυπριανοῦ.

Ἀρξάμενοι τοῦ έγχειρήματος, θὰ προσπαθήσουμε, ἀρυόμενοι φράσεις ἀπὸ τὴν εὐαγγελικὴ περικοπή, νὰ τὶς ἀντιπαραβάλουμε καὶ νὰ τὶς ταυτίσουμε μὲ τὰ ιστορικὰ γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κυπριανοῦ. Ξεκινοῦμε λοιπόν ἀπὸ τὴν φράση: «ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων», ποὺ σὲ ἀπλὰ νεοελληνικὰ ἀποδίδεται ὡς «ὁ καλὸς ποιμένας θυσιάζεται γιὰ τὰ πρόβάτά του» καὶ μεταφορικῶς έρμηνεύεται ὡς «ὁ ἔχων θέσιν έξουσίας ὡς διακονίαν καὶ εὐθύνη, θυσιάζεται, δηλαδὴ καταναλώνεται ἔως θανάτου, γιὰ τὰ λογικὰ πρόβατα, τοὺς ἄνθρώπους».

Ἡ ταύτιση τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου δὲν έκπληρώνεται μόνο σ' αὐτὸν τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον ποὺ ὑπέμεινε ὁ Κυπριανὸς κατὰ τὶς παγκύπριες σφαγές τοῦ 1821. Αὐτὸ ἀποτελεῖ τὸ κορυφαῖο γεγονὸς τῆς θυσίας του καὶ τῆς καταξίωσής του σὲ «καλὸ ποιμένα», ὅπως καὶ τὸ πρότυπό του, ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς. Ἡ ρίζα τῆς θυσίας εὐρίσκεται σ' αὐτὴν τὴν πνευματικὴ του γέννηση στὴν Ἱερὰ Μονὴ Μαχαιρᾶ: «Ἡμεῖς δὲ ἐξ αὐτῆς τῆς βαλβίδος τοῦ βίου, ἀνθ' ὧν τὴν μετάνοιαν ἡμῶν, καὶ εἶχομεν, καὶ ἔχομεν, καὶ φυλάξομεν ἄχρι βίου τερμάτων εἰς τὸ ἱερὸν καὶ σεβάσμιον μοναστήριον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου,

τὸ ἐπικεκλημένον τοῦ Μαχαιρᾶ»[\[6\]](#). Στὸ ἱερὸ μοναστήρι καὶ στὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἦταν ἡ πρώτη, ἀλλὰ δὲν ἦταν ἡ μόνη φορὰ ποὺ ἄκουγε τὴν εὐαγγελικὴν περικοπὴν τοῦ καλοῦ ποιμένος, ἡ ὁποία ὡς σπόρος ἔπεσε στὴν καρδίαν τοῦ μικροῦ Κυπριανοῦ βρίσκοντας γόνιμον ἔδαφος. Ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἡ σταυροφόρος μοναχικὴ βιοτὴ, μὲ τὰ ἐνάρετα παραδείγματα τῶν πατέρων τῆς μονῆς ποὺ γνώρισε ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ μὲ εὐχάριστη νοσταλγία θυμᾶται καὶ κατάχωρίζει στὴν ρύμη τοῦ λόγου του -γράφοντας «τοῦ ἀοιδίμου ἐκείνου ἀξιεπαίνου ἀνδρὸς καθηγουμένου κύρ Παρθενίου τὰ πηδάλια τῆς μονῆς διαδεξαμένου, καὶ οἰακοστροφοῦντος, περίπου τὸ χιλιοστὸν ἑπτακοσιοστὸν πεντηκοστὸν σωτήριον ἔτος. Ὅς τις, ἐν ᾧ ἐξήρχετο εἰς τινὰ ὑπηρεσίαν τῆς μονῆς φέρων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τοὺς ἀδελφούς, ἔβλεπε, ὡσάν μίαν ἐκστράτευσιν ἐκστρατεύουσιν, καὶ ἓνα ὀλόκληρον στρατόν, ἔχων ὑπὲρ τοὺς διακοσίους μοναχοὺς, ἀκολουθοῦντας αὐτῷ»[\[7\]](#)-, ἀποτελοῦσαν τὰ μέσα καὶ τὴν περιποίησιν τῆς αὔξεσιν τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου στὸ εἶναι του.

Παρατρέχοντας ὅλα τὰ ἐνδιάμεσα στάδια τῶν διαφόρων γεγονότων τῆς ζωῆς του, μὲ κομβικὰ σημεῖα τὰ ἔτη 1804 καὶ 1810 καὶ ἐρχόμενοι σ' αὐτὴ τὴν στιγμήν τῆς ἐθνεγερσίας τὸ 1821, βλέπουμε τὸν θεῖον φωτισμὸν καὶ τὴν ἁγίαν διάκρισιν τοῦ Κυπριανοῦ, ὅταν, συμμετέχοντας στὴν ἐθνεγερσίαν, ἀρκεῖται νὰ συνδράμει μὲ χρήματα καὶ τρόφιμα, γνωρίζοντας τὸ πολεμικὸν ἀδύνατον καὶ τὸ διαμπὰξ κατασταλτικὸν ὁποιασδήποτε ἐξέγερσιν στὴν Κύπρον, μὲ ὅλα τὰ συνεπακόλουθα, ὅπως συνέβη στὴν Χίον καὶ τὶς Κυδωνίες ἓνα χρόνον ἀργότερα. Τὰ ἴδια τὰ ἱστορικὰ γεγονότα τὸν δικαιώνουν πλήρως σὲ κάθε καλόπιστο μελετητή.

Εἶναι μέσα στὴν ἴδια ἀτμόσφαιρα καὶ στὴν ἴδια προοπτικὴν ποὺ γράφει καὶ τὴν ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Λευκωσίας γιὰ τὴν παράδοσιν τῶν ὀπλων[\[8\]](#). Καὶ δὲν δικαιώνεται μόνον σήμερον ἀπὸ τοὺς καλόπιστους, δικαιώθηκε καὶ ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Ἰωάννην Καποδίστρια, ὅταν ὁ τελευταῖος, ἀπαντώντας στὴν ἐρώτησιν τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν τῆς Μεγάλης Βρετανίας Willmont-Horton γιὰ τὸν καθορισμὸν τῆς ἐδαφικῆς ἔκτασιν τῆς Ἑλλάδος, διακήρυξε: «Τὰ ὅρια ταῦτα ἀπὸ τοῦ 1821 καθορίζονται ὑπὸ τοῦ αἵματος τοῦ ἐκχυθέντος εἰς τὰ σφαγεῖα τῶν Κυδωνιῶν, τῆς Κύπρου, τῆς Χίου, τῆς Κρήτης, τῶν Ψαρῶν καὶ τοῦ Μεσολογγίου καὶ εἰς τοὺς πολλοὺς

κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν ἀγῶνας, διὰ τῶν ὁποίων ἐδοξάσθη τὸ ἀνδρεῖον τοῦτο ἔθνος»[\[9\]](#).

Ὁ Κυπριανὸς εἶχε μέσα στὴν καρδιά του τὴν ἐπιθυμία νὰ θυσιαστεῖ αὐτὸς γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς Κυπρίους ἀδελφούς του, καὶ νὰ σωθοῦν ἐκεῖνοι μόνον, ἐὰν ἦταν δυνατόν. Αὐτὴν τὴν διάθεση καὶ αὐτὸν τὸν λόγο τὰ συναντοῦμε στὸν μεγάλο Προφήτη Μωυσῆ καὶ στὴν πλειάδα τῶν ἀγίων ἀρχιερέων, μὲ πρῶτον τὸν καλὸν Ποιμένα, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ποὺ εἶπε στοὺς Ἑβραίους ποὺ ἦρθαν νὰ τὸν συλλάβουν στὸν κῆπο τῆς Γεθσημανῆ: «Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι. εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν· ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι οὐς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα»[\[10\]](#). Τὰ ἴδια τὰ λόγια τοῦ Κυπριανοῦ, ποὺ διασώθηκαν ἀπὸ τὸν John Carne, εἶναι δηλωτικὰ τοῦ ὅτι ἐπακολουθεῖ τὰ ἴχνη καὶ ἀντιγράφει τὸ πρότυπο τοῦ μεγάλου διδασκάλου Θεανθρώπου Ἰησοῦ, ὡς καλὸς καὶ αὐτὸς ποιμὴν: «Συχνὰ δάκρυζε, ἐνῶ μᾶς μιλοῦσε γιὰ τὶς σφαγές τῶν συμπατριωτῶν του. Τὸν ἐρωτήσαμε γιατί ἐν μέσῳ τέτοιων κινδύνων δὲν προτιμοῦσε τὴν δική του ἀσφάλεια ἀναχωρώντας ἀπὸ τὸ νησί. Μᾶς ἀνακοίνωσε ὅτι θὰ ἔμενε νὰ ὑποστηρίξει τὸν λαὸ του κατὰ τὴν δύναμή του μέχρι τέλους καὶ θὰ θυσιαζόταν γι' αὐτούς»[\[11\]](#).

Τὶς σκέψεις αὐτὲς δὲν τὶς εἶχε μόνο στὴν καρδιά του, ἀλλὰ, ὅταν παρουσιάσθηκε ἀνάγκη, θαρραλέα τὶς κατέθεσε καὶ ἐνώπιον τοῦ Κουτσιοῦκ Μεχμέτη. Καὶ πάλιν ἡ γραφίδα τοῦ Carne διέσωσε: «Ὁ κυβερνήτης, ποὺ εἶχε προηγουμένως τοποθετήσει φρουροὺς στὶς πύλες καὶ διαδρόμους, ἀμέσως διέταξε ν' ἀρχίσουν οἱ ἐκτελέσεις. Ὁ Κυπριανός, σ' αὐτὴ τὴν δοκιμασία ἀντέδρασε μὲ θάρρος καὶ ἀξιοπρέπεια. Ζήτησε ἀπὸ τὸν κυβερνήτη νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ σὲ τί ἔφταιξαν ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἀθῶοι ἄνθρωποι, ποὺ νὰ δικαιολογεῖ αὐτὴ τὴν σφαγή. Παρ' ὅλες τὶς ὕβρεις καὶ λοιδωρίες, ποὺ εἶχαν ὑποστεῖ τελευταῖα, ἐν τούτοις ἦσαν ἐντελῶς ἀνεύθυνοι, καί, ἐὰν ζητοῦσε ἡ ἀπανθρωπιά τοῦ κυβερνήτη μόνο αἷμα, ἄς τὸν ἀρκοῦσε μόνο τὸ δικό του. Ὁ Τοῦρκος ἀπάντησε κοφτὰ καὶ βάνουσα σ' αὐτὴ τὴν προσφορά»[\[12\]](#).

Ἐκτὸς τοῦ Carne, ἀξιοσημείωτη εἶναι καὶ ἡ μαρτυρία ἐνὸς Κυπρίου ποὺ διέφυγε τὶς σφαγές, «ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα»[\[13\]](#). Γράφει λοιπὸν γιὰ τὸν ἅγιο προκαθήμενο: «Ὁ σεβάσμιος αὐτὸς ἄνθρωπος, πλήρης θάρρους ἐναντίον τῆς τυραννίας, ἀπηύθυνε πρὸς τὸν

ἄπιστο κυβερνήτη αὐτὰ τὰ λόγια: “Γιὰ ποιό ἔγκλημα μπορεῖς νὰ κατηγορήσεις τὰ ἀτυχῆ αὐτὰ θύματά σου, τῶν ὁποίων τὸ αἷμα θέλεις νὰ χύσεις;” Ἐχεις ἀπομυζήσει ἀπ’ αὐτοὺς ἀναρίθμητες θυσίες. Ἐὰν μετὰ πού μᾶς ἔχεις κατάντησει στὴν ἐσχάτη ἔνδεια, ἐὰν μετὰ πού μὲ ἀνάγκασες νὰ συνεισφέρω σὲ ὅλες τὶς ἀνάγκες τῆς κυβερνήσεως μὲ βαρεῖς φόρους πάνω στὰ φτωχὰ μου τέκνα, ἐὰν μετὰ ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ἡ ὀργή σου παραμείνει ἀνικανοποίητη, τότε ἄς πέσει ἡ ἐκδίκησή σου μόνο πάνω στὸ κεφάλι μου καὶ χάρισε τὸ αἷμα τῶν ἀθῶων αὐτῶν ἀνθρώπων. Μὴν ξεχνᾷς”, συνέχισε, “ὅτι ὑπάρχει Θεός, πού βλέπει τὶς πράξεις τῶν ἀνθρώπων καὶ δικάζει δίκαια”» [\[14\]](#). Ἀλλὰ καὶ ὁ βάρδος ποιητῆς τῆς Κύπρου Βασίλης Μιχαηλίδης, ἀποδίδοντας ποιητικῶς αὐθεντικὲς μαρτυρίες ἀπὸ αὐτόπτες καὶ αὐτηκόους μάρτυρες, στιχουργεῖ:

«Ἡ Ρωμισύνη ἐν’ φυλῇ συνότζιαιρη τοῦ κόσμου,
 κανένας δὲν εὐρέθηκεν γιὰ νὰ τὴν ι-ξιλείψη,
 κανένας, γιατί σσιέπει τὴν ’πού τὰ ’ψη ὁ Θεός μου.
 Ἡ Ρωμισύνη ἐννὰ χαθῆ, ὄντας ὁ κόσμος λείψη!
 Σφάξε μας οὐλοὺς τζι ἄς γενῆ τὸ γαῖμάν μας αὐλάτζιν,
 κάμε τὸν κόσμον ματζιελειὸν τζιαὶ τοὺς Ρωμιοὺς τραούλλια,
 ἀμμά ’ξερε πὼς ἴλαντρον ὄντας κοπῆ καβάτζιν
 τριγύρου του πετάσσουνται τρακόσια παραπούλια.
 Τὸ ’νιν ἀντᾶν νὰ τρῶ’ τὴν γῆν, τρώει τὴν γῆν θαρκέται,
 μὰ πάντα τζιεῖνον τρώεται τζιαὶ τζιεῖνον καταλυέται» [\[15\]](#).

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καταδεικνύεται ὅτι ἡ αὐτουθυσία τοῦ Κυπριανοῦ δὲν προέκυψε περιστασιακά, ἀλλὰ ἐν πλήρει γνώσει καὶ συνειδήσει ἐκουσίως πορεύθηκε στὸ μαρτύριο. Εἶχε καὶ αὐτός, καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, στραμμένο τὸ πρόσωπό του πρὸς τὴν δική του Ἱερουσαλήμ καὶ τὸν δικό του Γολγοθά, ὅπως ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὰ ἱστορικὰ κείμενα πού κατὰ θέσαμε ἀνωτέρω. Ἐπιβεβαιώνεται ἔτι καὶ ἔτι ὅτι εἶναι καλὸς ποιμὴν καὶ ἀπὸ τὴν εἰδοποιὸ διαφορὰ μεταξὺ καλοῦ ποιμένος καὶ μισθωτοῦ. Στὸ Εὐαγγέλιο γράφει: «Ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφήσει τὰ πρόβατα καὶ φεύγει» [\[16\]](#). Ἐπ’ αὐτοῦ τοῦ σημείου, ὁ Κυπριανὸς δοκιμάσθηκε καὶ ἐλέγχθηκε. Ὅπως στιχουργεῖται στὸ ποίημα τοῦ Βασίλη Μιχαηλίδη, πρὸ τῆς συλλήψεως τοῦ Κυπριανοῦ, πρῶτα ὁ ἴδιος ὁ Κκιόρογλου πρότεινε πιεστικὰ στὸν Κυπριανὸ νὰ

τὸν φυγαδεύσει στὴν Σκάλα, στὰ κονσουλάτα. Ἀκολουθῶς, ὅταν ἦταν ὁ Κυπριανὸς στὴν φυλακὴ, ὁ Κκιόρογλου ἔστειλε τὸν γιό του νὰ τοῦ προτείνει ἀκόμη μία φορὰ τὴν διέξοδο διαφυγῆς. Ἀλλὰ τὰ ἀξιωματικὰ λόγια τοῦ Κυπριανοῦ καὶ ἡ ἐπακολουθήσασα πράξη τῆς ἐκούσιας παραμονῆς καὶ τῆς συγκακοπάθησής του μὲ τὸ ποίμνιό του, πέρα γιὰ πέρα διαγράφουν καὶ ἐξαφανίζουν ἀκόμη καὶ τὴν παραμικρὴν ὑποψία γιὰ τὸν Κυπριανὸ περὶ «μισθωτοῦ ποιμένος»:

«Δὲν θέλω, Κκιόρογλου, ἐγὼ νὰ φύω ἵπου τὴν Χώραν,
γιατί, ἂν φύω, τὸ κακὸν ἐννὰ γινῆ περίτου.

Θέλω νὰ μείνω, Κκιόρογλου, τζ' ἄς πᾶ' νὰ μὲ σκοτώσουν,
ἄς μὲ σκοτώσουσιν ἐμὲν τζ' οἱ ἄλλοι νὰ γλυτώσουν.

Δὲν φεύκω, Κκιόρογλου, γιατί, ἂν φύω, ὁ φευκός μου
ἐννὰ γενῆ θανατικὸν εἰς τοὺς Ρωμιοὺς τοῦ τόπου.

Νὰ βάλω τὴν συρτοθηλειὰν εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ κόσμου;

Παρὰ τὸ γαῖμαν τοὺς πολλοὺς ἐν' κάλλιον τοῦ ἵπισκόπου»[\[17\]](#).

Μάλιστα, ἀντιστρόφως ἀνάλογα, ἐπικυρώνουν τὰ προλεχθέντα περὶ καλοῦ ποιμένος, καὶ τὸν στεφανώνουν ὡς μιμητὴν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Ἐπιπροσθέτως, ἡ σοφία καὶ ἡ διάκριση ποὺ τὸν χαρακτηρίζουν ὡς καρποὶ ἀρετῆς καὶ τὸ καρδιακὸ πλήρωμα ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον, τὸν φωτίζουν στὴν δύσκολη στιγμή νὰ ἀσφαλίσῃ τὸ ποίμνιο στὴν θεοσέβεια, λέγοντάς τους: «Τέκνα, ἔδωκα ὑμῖν παράδειγμα»[\[18\]](#). Καὶ τὸ παράδειγμά του δὲν ἦταν ἄλλο ἀπὸ τὴν μαρτυρία Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ μαρτύριο γιὰ τὴν ἀγάπη Του. Καὶ καθὼς τὸ Εὐαγγέλιο γράφει: «τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει»[\[19\]](#), ἔτσι, τόσο οἱ παρευρισκόμενοι ὅσον καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀνὰ τὸ παγκύπριον, ἄκουσαν τὴν φωνὴν τοῦ καλοῦ τους ποιμένος καὶ τὸν ἀκολούθησαν στὴν μαρτυρία καὶ στὸ μαρτύριον Ἰησοῦ Χριστοῦ, γενόμενοι ἐκατόμβη μαρτύρων, θυσία εὐπρόσδεκτος Κυπρίων προσφερομένη στὸν Θεό, ὁσμὴ εὐωδίας εὐάρεστος εἰς Αὐτόν· καθ' ὅτι ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς γνωρίζει τὰ δικά του πρόβατα καὶ γνωρίζεται ἀπὸ αὐτὰ[\[20\]](#), ὅπως συνεχίζει κατωτέρω ἡ εὐαγγελικὴ περικοπὴ. Καὶ ἡ μὲν δική του γνώση περὶ τῶν προβάτων του, τοῦ λογικοῦ του ποιμνίου, καταχωρίζεται στὶς προσωπικὲς ἐπιστολὲς ποὺ ἔστειλε καὶ στὶς ἐγκυκλίους του, ἡ δὲ γνώση τοῦ ποιμνίου του, καὶ ὄχι μόνον, περὶ αὐτοῦ, καταχωρίζεται συνοπτικὰ μὲ ἀπλά, γλαφυρά, ἀνεπιτήδευτα καὶ

ἀκριβέστατα λόγια ἀπὸ τὸν Κωνσταντῖνο Οἰκονόμου τὸν ἐξ Οἰκονόμων στὴν ἐπιστολὴ τῆς 21ης Αὐγούστου 1816 ποὺ τοῦ ἔστειλε, γράφοντας:

«Ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ! Πάτερ κοινὲ καὶ εὐεργέτα τοῦ λαμπροῦ καὶ χριστωνύμου γένους σου. Αἱ ἀρεταί σου κινουῖσι πᾶσαν γλῶσσαν πρὸς ἔπαινόν σου. Οὔτε κολακείας ὑπόνοια, οὔτε ψῆφος δεκασμοῦ, οὔτε ἄλλη κάμμία κηλὶς δύναται νὰ ἐπικαθίσῃ εἰς τῶν ἐγκωμίων σου τὸ καθαρώτατον κάτοπτρον. Ἄπεστάλης ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ποιμὴν ἀγαθός, διὰ νὰ ποιμαίνῃς τὸ λογικόν σου ποίμνιον καὶ μὲ λόγον, καὶ μὲ ἔργον, καὶ μὲ πρᾶξιν, καὶ μὲ διδασκαλίαν, καὶ μ' αὐτὴν ἂν τύχη τὴν ἀνεκτίμητόν σου ψυχὴν. Τὸ θεῖον πρωτότυπὸν σου εἶναι ὁ ποιμὴν τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ ἡ ἱερά σου εἰκὼν διαγράφεται ἀπὸ τοῦ πανηγυρικωτάτου τῶν προφητῶν Ἰεζεκιήλ τὴν πνευματοκίνητον γλῶσσαν· “τὸ ποίμνιόν σου ὁδήγησας ὑπὸ φυτὸν εἰρήνης, καὶ οὐκ ἔτι ἔσονται ἀπολλύμενοι λιμῶ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀνειδισμόν ἐθνῶν οὐ μὴ ἐνέγκωσιν ἔτι, τὸ συντετριμμένον κατέδησας, τὸ ἀπολωλὸς ἀνεζήτησας, τὸ ὑγιαῖνον ἐξέθρεψας, τὸ ἰσχυρὸν ἐφύλαξας, καὶ ἐβόσκησας τὸν λαὸν Κυρίου μετὰ κρίματος. Τοιοῦτόν σε ποιμένα ἐξήγειρε Κύριος ἐν τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ”. Ποιμὴν ἀγαθὲ καὶ ἀληθινέ. Διὰ σὲ ἡ Ἐκκλησία καυχᾶται, ἡ Κύπρος κομπάζει, ἡ Ἑλλὰς τιμᾶται, τὸ γένος λαμπρύνεται. Ξένοι καὶ οἰκεῖοι, ὁμογενεῖς καὶ ἀλλόφυλοι, διαμεριζόμενοι τὰς ἀρετάς σου, ἄλλος ἄλλην φιλοτιμεῖται νὰ κηρύττῃ ἐνθουσιῶν. Ὁ μὲν τοῦ νοὸς τὸ ἀδρεπήβολον καὶ μεγαλόφρον καὶ ἐμβριθές. Ὁ δὲ τῆς καρδίας σου τὸ φιλάγαθον καὶ φιλάνθρωπον καὶ φιλόξενον. Ὁ δὲ τῶν μελισταγῶν συμβουλῶν σου τὸ πρᾶον καὶ μελίχιον καὶ πιθανόν. Ὁ δὲ τοῦ ἱεροῦ σου χαρακτῆρος τὸ χριστομίμητον καὶ θεοφιλές καὶ ψυχαγωγόν. Ὁ δ' ἄλλος τις ἄλλο τι τῶν πολλῶν καὶ καλῶν καὶ μεγάλων προτερημάτων σου. Ἐγὼ δέ, μακαριώτατε δέσποτα, ὄλων τούτων δι' ὄλου πειραθεὶς εἰς τὴν μικρὰν ἅμα καὶ μεγάλην μετὰ τῆς θεσπεσίας σου ψυχῆς παροικίαν μου, ἀναλογίζομαι καθ' ἐκάστην τὸν πλατὺν καὶ εὐώδη λειμῶνα τῶν ἀρετῶν σου. Καὶ ὡς μέλισσα μικρὰ περιιπτάμενος μὲ τὴν διάνοιαν, ἐπαινῶ καὶ κηρύττω μετ' εὐφημίας τὰ ἀκήρατα τῶν κατορθωμάτων σου ἄνθη. Εἶδον, μακαριώτατε πάτερ, εἶδον εἰς τὴν σεβασμιωτάτην σου κορυφὴν ἄνδρα, καὶ νὰ νοήσῃ διορα(τι)κώτατον, καὶ νὰ πράξῃ τὸ νοηθὲν δραστικώτατον, καὶ νὰ ἐκφράσῃ τὸ νοούμενον δεξιώτατον. Εἶδον ἀρχιερέα κοσμοῦντα τὸν θρόνον πολὺ περισσότερον, ἀφ' ὅσον δύναται νὰ κοσμήσῃ ὁ θρόνος ἀρχιερεῖς. Βαρύτης φωνῆς καὶ τραχύτης

έπισκυνίου και βλέμματος σοβαρότης και τρόπος άκοινωνήτος, δέν συνιστῶσι τόν ἄρχοντα τόν πνευματικόν. Τοιοῦτοι ἄρχοντες ὁμοιάζουσι κολοσσούς μεγάλους και ἀτέχνους ἀνδριάντας, τῶν ὁποίων ὅλη ἡ ἀξία συνίσταται εἰς τόν ἐξωτερικόν ὄγκον και τῆς ὕλης τήν βαρύτητα και παχύτητα»[\[21\]](#).

Και καθῶς ὁ Κύριος συνεχίζει λέγοντας «κάγῳ γινώσκω τόν Πατέρα και τήν ψυχή μου τίθημι ὑπέρ τῶν προβάτων», ἐννοώντας ὅτι γνωρίζει τήν ἀγάπη και τήν ταπείνωση τοῦ Πατέρα νά δώσει τόν Υἱόν Του τόν ἀγαπητό σέ θάνατο γιά σύνολη τήν ἀνθρωπότητα, ἔτσι και ὁ ἴδιος ὁ Υἱός, ἀγαπώντας τόν Πατέρα Του μέχρι τέλους, ὑπακούει στόν λόγο και στό θέλημα Αὐτοῦ, και ταπεινώνοντας τόν ἑαυτό Του παραδίδεται ἐκουσίως[\[22\]](#) εἰς θάνατο γιά τήν σωτηρία και τόν ἀγιασμό σύνολης τῆς ἀνθρωπότητας.

Κατά τόν ἴδιο τρόπο, γνωρίζοντας ὁ Κυπριανός τόν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τήν ἐσταυρωμένην του ἀγάπη, παραδίδει ἐκουσίως και αὐτός τόν ἑαυτόν του εἰς θάνατον ὑπέρ τῆς σωτηρίας τοῦ ἐμπεπιστευμένου σέ αὐτόν ποιμνίου. Και καθῶς ἡ εὐαγγελική περικοπή τελειώνει μέ τὰ λόγια τοῦ Κυρίου «και ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κάκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, και τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι, και γενήσεται μία ποίμνη, εἰς ποιμήν», τὸ ἴδιο και ὁ Κυπριανός, ἔχοντας και ἄλλα λογικά πρόβατα, τοὺς ὀρθοδόξους Χριστιανοὺς στίς ἄλλες μητροπολιτικές περιφέρειες, ἀρξάμενος ἀπό τῶν ἀδελφῶν και συλλειτουργῶν αὐτοῦ μητροπολιτῶν, γίνεται ὁ προέξαρχος τῆς ἐκατόμβης τῶν μαρτύρων· και θέσει, ὡς ἀρχιεπίσκοπος, και λόγω, ὡς μαρτυρῶν εὐθαρσῶς τόν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, και πράξει, ὡς ἐκ τῶν πρώτων μαρτυρησάντων.

Αὐτή ἡ πορεία ζωῆς και αὐτός ὁ θάνατος, καθῶς ἐρμηνεύσαμε ἀνωτέρω, τόν ἀναδεικνύουν τέλειον ἐκμαγεῖον τοῦ ἀρχετύπου, καλόν ποιμένα και αὐτόν, ὅπως ὁ Κύριος και Θεός του, λαμβάνοντα παρὰ τοῦ μισθαποδώτου Θεοῦ τόν ἀμαράντινο στέφανο τῆς θείας δόξης τῶν ἱερομαρτύρων.

Παραπομπές:

[\[1\]](#) Ἐκφωνήθηκε ἀπό τόν Ἡγούμενο Μαχαιρᾶ, Ἐπίσκοπο Λήδρας Ἐπιφάνιο, στήν ἐπιστημονική Ἡμερίδα «Ἡ ἐκατόμβη τῆς 9ης Ἰουλίου 1821», ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε στήν Ἀραδίππου τήν 19ην Ἰουνίου 2021.

[2] Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Κυπριανός, ὁ μάρτυρας τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος, Ἀρχεῖον Κειμένων, ἔκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Μαχαιρᾶ, Κύπρος 2009, σ. 65.

[3] Αὐτόθι, σσ. 639-661.

[4] Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Κυπριανός, ὁ μάρτυρας τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος (φωτογραφικὸν λεύκωμα), ἔκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Μαχαιρᾶ, Κύπρος 2008. Ἀρχεῖον Κειμένων, ὁ.π. Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Κυπριανός, ὁ μάρτυρας τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος, Ἐπιστημονικὸς Τόμος, ἔκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Μαχαιρᾶ, Κύπρος 2012.

[5] Επισκοπου Ληδρας κ. Επιφανιου, «Εἶναι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Κυπριανὸς ἐθνομάρτυρας ἢ ιερομάρτυρας;», στὸν τόμο Κύπρου Κυπριανὸς ὁ ποιμὴν ὁ καλός – Ἱστορικολογοτεχνικὴ παρουσίαση τοῦ βίου του, ἔκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Μαχαιρᾶ 2021, σσ. 195-223.

[6] Ἀρχεῖον Κειμένων, ὁ.π., σσ. 208-209.

[7] Αὐτόθι, σ. 214.

[8] Αὐτόθι, σσ. 303-304.

[9] Ἰωαννη Θεοχαριδη, «Ὅψεις τῆς ιστορίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Κύπρου (1821-1833)», Ἐπετηρίδα Κέντρου Ἐπιστημονικῶν Ἐρευνῶν ΧΧΙΧ, Λευκωσία 2003, σ. 172. Ἀναδημοσίευση τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου βλ. στὸ Νικου Ορφανιδη, Τιμὴ στὸν Ἰωάννη Καποδίστρια, σειρὰ Ἑλληνομνήμων 14, Ἀκτὴ, Λευκωσία 2008, σ. 90. Κωστη Κοκκινοφτα, «Ἡ συμβολὴ τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου στοὺς ἐθνικοαπελευθερωτικοὺς ἀγῶνες τοῦ 1821 καὶ τοῦ 1955», Ἐκκλησιαστικὸς Κήρυκας, τόμ. κα΄, Λάρνακα 2015, σ. 69. Ὁ Ἰωάννης Θεοχαρίδης ἀναφέρει ἄλλες τρεῖς περιπτώσεις ποὺ δείχνουν ὅτι οἱ Ἕλληνες τῆς κυρίως Ἑλλάδος ὑπολόγιζαν καὶ τὴν Κύπρο στὰ σχέδιά τους γιὰ τὴν ἀναβίωση τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους. Στὴν πρώτη, ἡ Κύπρος περιλαμβανόταν στὰ ἑλληνικὰ νησιὰ ποὺ συζητοῦνταν τὸ 1823 γιὰ νὰ παραχωρηθοῦν στὸ Τάγμα τῶν Ἰωαννιτῶν μὲ ἀντάλλαγμα τὴν παροχὴ στρατιωτικῆς βοήθειας πρὸς τὴν ἐπανάσταση. Στὴν δευτέρη, πάλι ὁ Καποδίστριας, τὸ 1828 δήλωσε στοὺς πρέσβεις τῶν τριῶν προστάτιδων χωρῶν: «Περὶ δὲ τῶν νήσων, ἔκτετῆς ιστορίας καὶ ἐκ τῶν μνημείων καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν πάντων μαρτυρεῖται ὅτι καὶ ἡ Κύπρος καὶ ἡ Ρόδος καὶ πολλὰ ἄλλα νῆσοι, ἀποσπάσματα εἰσὶ τῆς Ἑλλάδος». Στὴν τρίτη, ὁμογενεῖς στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες, σὲ ὑπόμνημά τους τὸ 1824 πρὸς τὴν Γερουσία καὶ τὴν Βουλὴ

τῶν ἩΠΑ, ἀνέφεραν σχετικὰ μὲ τὸ ἐνδεχόμενον δημιουργίας ἐλευθέρου ἑλληνικοῦ κράτους: «Εἶναι τελείως προφανὲς ὅτι ἡ δημιουργία ἐνὸς νέου ἐλευθέρου Κράτους ἐν τῇ Μεσογείῳ, ἀποτελουμένου ὄχι μόνον ἀπὸ τὰς ἀκτὰς τῆς νοτίου Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰς νήσους, ἰδιαίτερος δὲ τὴν Κρήτην καὶ τὴν Κύπρον, θὰ ἀπετέλει μίαν ἰσχυρὰν ἀναχαίτισιν ἐναντίον τῶν ὑπὸ τῆς Πύλης βαρβαρικῶς ἐξηρτημένων χωρῶν εἰς ἐκεῖνας τὰς θαλάσσας καὶ θὰ διηκούλυε καὶ αὐτὴν τὴν ἐμπορικὴν ἐπιχειρηματικότητα...».

[10] Ἰω. ιη' 8-9.

[11] Ἀρχεῖον Κειμένων, ὁ.π., σ. 311.

[12] Αὐτόθι, σ. 314.

[13] Ματθ. ιη' 16.

[14] Ἀρχεῖον Κειμένων, ὁ.π., σσ. 364-365.

[15] Βασιλῆ Μιχαηλίδη, Ποιήματα, Λεμεσὸς 1911, σ. 9.

[16] Ἰω. ι' 12-13.

[17] Βασιλῆ Μιχαηλίδη, Ποιήματα, ὁ.π., σ. 16.

[18] Ἀρχεῖον Κειμένων, ὁ.π., σ. 316.

[19] Ἰω. ι' 27.

[20] Πρβλ. Ἰω. ι' 14.

[21] Ἀρχεῖον Κειμένων, ὁ.π., σσ. 241-242.

[22] Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐρμηνεία τῆς λέξης «τίθημι».

Πηγή : <https://www.pemptousia.gr/>